

VEKST I HAVET
VÆRØY & RØST

ÅRSRAPPORT 2024

Vedtatt i omstillingsstyret
18.03.2025

INNHALDSFORTEGNELSE

<i>Innholdsfortegnelse</i>	<i>2</i>
1. Introduksjon.....	4
1.1 Omstilling Vekst i havet – Værøy og Røst.....	4
1.2 Hovedmål Vekst i havet.....	4
1.2.2 Arbeidsplassmål.....	4
1.3 Organisering av arbeidet.....	5
2. Resultater for omstillingsarbeidet i 2024.....	6
2.1 Resultatmål	6
2.1.1 Arbeidsplassmålet – nye og sikrede	6
2.1.2 Robust næringsliv	7
2.1.3 Økt utviklingsevne	10
2.2 Utfordringer i 2024.....	14
2.3 Effektmål	15
2.3.1 Befolkningsutvikling og demografi	15
2.3.2 Vekst i private arbeidsplasser og økt omsetning.....	15
2.3.3 Økning i andel lønnsomme foretak	15
2.3.4 NHOs kommune-NM for 2024.....	16
3. Resultater og aktiviteter innenfor prioriterte bærekrafts mål for 2024 og oppnådd hittil	20
3.1 Miljø: Livet i havet	21
3.2 Samfunn: God helse og livskvalitet.....	21
3.3 Økonomi: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	21
3.4 Samarbeid: Samarbeid for å nå målene	22
4. Organisering og drift	22
4.1 Omstillingsstyret.....	22
4.1.1 Mandat til styringsgruppen:	22
4.1.2 Medlemmer av styringsgruppen for omstillingsprogrammet	23

4.2 Samarbeidsrelasjoner	24
4.3 Omstillingsorganisasjonen	27
4.3.1 Røst kommune.....	27
4.2.2 Værøy kommune	28
4.2.3 Programledernes timer, %-vis fordeling på innsatsområdene.	28
5. Regnskap og Finansiering	29
5.1 Samlet oppstilling regnskap 2024	29
5.1.1 Bundet midler og tilsagn 2024.....	29
5.2 Finansiering	29

1. INTRODUKSJON

1.1 OMSTILLING VEKST I HAVET – VÆRØY OG RØST

Omstillingsarbeidet i Røst og Værøy kommune skal bidra til å sikre og skape 50 arbeidsplasser i perioden 2023 til 2029. I tillegg skal omstillingsarbeidet bidra til økt robusthet og styrket utviklingsevne i næringsliv og kommunen.

“Vekst i havet - Værøy og Røst” er ikke bare et omstillingsprogram; det er en visjon, et løfte, og mest av alt, en invitasjon. En invitasjon til alle innbyggere, næringsdrivende, og de som elsker disse øyene, om å komme sammen, utforske nye horisonter, og sikre en bærekraftig og blomstrende fremtid for vårt fellesskap.

Visjonen for omstillingsprogrammet på Værøy og Røst ble vedtatt i omstillingsstyret 08.desember 2023 og er: **«Vekst i havet – Værøy & Røst»**

Hovedhensikten med omstillingsmidlene er å gi et ekstraordinært tilskudd til næringsutvikling i Røst og Værøy innenfor de prioriterte innsatsområdene:

1. eksisterende næringsliv
2. nytt næringsliv / nyetableringer / gründere
3. kompetanse
4. attraktivitet for næringslivet
5. samfunns- og boligutvikling

Omstillingsarbeidet skal i hovedsak omfatte forstudier og forprosjekter, mens gjennomføringen av hovedprosjektet primært skjer ved hjelp og bidrag fra det ordinære virkemiddelapparatet.

Omstillingsorganisasjonen skal sørge for at omstillings- og utviklingsprosesser settes i gang, og bidra til at de blir gjennomført av prosjekteierne.

1.2 HOVEDMÅL VEKST I HAVET

- sikre bærekraftige lokalsamfunn for fremtiden, hvor det blir viktig å utvikle en bredde i, og videreutvikle næringslivet med de konkurransefortrinn som Værøy og Røst har.
- bidra til å sikre eksisterende og skape nye arbeidsplasser, med måltall på til sammen 50 nye arbeidsplasser. Måltallet 25 arbeidsplasser pr kommune oppnås gjennom næringsutvikling, nyskaping, teknologi og innovasjon.
- øke utviklingsevnen i næringsliv og kommune
- økt attraktivitet: Værøy og Røst fremstår som attraktive steder å bosette seg og bli.

1.2.2 ARBEIDSPLASSMÅL

Årlig periodiserte arbeidsplassmål fordelt på innsatsområde vedtatt av omstillingsstyret 02.02.2023:

Innsatsområde	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
Eksisterende næringsliv*	5	7	8	7	8	8	43
Nytt næringsliv*	0	0	4	2	2	2	10
Kompetanse**	0	0	0	0	0	0	0
Attraktivitet for næringslivet**	0	0	0	0	0	0	0
Samfunns- og boligutvikling**	0	0	0	0	0	0	0
Sum arbeidsplasser pr år	5	7	12	9	10	10	53
Faktiske resultater*	5	17,45	-	-	-	-	-

* Arbeidsplassmålene er i stor grad målsatt lineært, uten at resultatene nødvendigvis vil følge samme utvikling. Måltallene må derfor oppfattes som «budsjetterte arbeidsplasser», men handler om å prioritere ressursinnsatsen i omstillingsprogrammet. Faktiske resultater rapporteres som årsverk, det vil si vi måler en 100% stilling som et årsverk. De faktiske arbeidsplassene som er innrapportert er basert på prosjektlederrapportene ved prosjektets slutt og programledernes informasjon fra næringslivet og data fra proff.no.

** innsatsområdet vil ikke ha arbeidsplasser som målsetting, men skal understøtte de andre innsatsområdene. For 2024 var målet å skape og sikre 7 arbeidsplasser.

1.3 ORGANISERING AV ARBEIDET

Omstillingsprogrammet Vekst i havet – Værøy og Røst er eid av begge kommunestyrene i kommunene. Det er ansatt en programleder i hver kommune som tiltrådte stillingen i januar 2023.

Det blitt arbeidet med flere gode prosjekter i 2024 og det har vært et høyt aktivitetsnivå i programmet.

Tidsforløpet for fasene i omstillingsprogrammet for Vekst i havet – Værøy og Røst.

Første periode av omstillingsarbeidet er nå gjennomført og vi befinner oss nå i gjennomføringsfasen. I løpet av de to første årene til omstillingsprogrammet har vi fått en god forankring i kommunene og igangsatt flere prosjekter og utviklingsprosesser. Omstillingsarbeidet er ressurskrevende, men er ekstremt viktig for øykommunene.

I starten av 2024 ble det utarbeidet en ny og utvidet søknad til Nordland fylkeskommune. Omstillingsprogrammet Vekst i havet hadde begrensede økonomiske ressurser til å gjennomføre de resultatmålene som var satt. Søknaden ble godt mottatt av Nordland fylkeskommune, kommunestyrene og omstillingsprogrammet fikk økt

økonomisk tyngde. På denne måten fikk vi implementert samfunns- og boligutvikling som innsatsområde i omstillingsplanen. I tillegg fikk vi styrket de eksisterende innsatsområdene. Dette arbeidet er vesentlig for utviklingen i kommunene.

Nordland fylkeskommune gjennomførte en situasjonsanalyse for Værøy og Røst. I tillegg til å utarbeide en konsekvens- og utviklingsanalyse. Faktagrunnlaget satt i sammenheng med innspill og engasjement fra styringsgruppen og lokalt næringsliv la grunnlaget for nye prioriteringer i omstillingsplanen og handlingsplanen for 2024.

I forbindelse med flere av prosjektene som er inkludert i handlingsplanene for 2024, har Omstillingsprogrammet samarbeidet aktivt med kommunenes interne ressurser. Samspillet mellom Omstillingsprogrammet og kommuneledelsen er helt nødvendig for å fremme utviklingsinitiativer. Det kan imidlertid være en utfordring for en liten kommune med begrensede ressurser å gjennomføre flere og større utviklingsprosjekter med tanke på effektiv fordeling av tid og kompetanse. Men målene og delmålene til Omstillingsprogrammet er solid forankret i kommunens planverk og overordnede målsettinger og dermed et prioritert satsningsområdet for kommunen. Det er derfor avgjørende for begge de små kommunene å betrakte utviklingen som en helhetlig prosess og jobbe på tvers av fagområder for å oppnå de ambisiøse målene som er fastsatt av både kommunen og Omstillingsprogrammet.

2. RESULTATER FOR OMSTILLINGSARBEIDET I 2024

2.1 RESULTATMÅL

Etter gjennomført omstillingsprogram skal:

- det være muligheter for jobb for to på både Værøy og Røst.
- antall nye eller sikrede arbeidsplasser/årsverk skapt i omstillingsperioden 50.
- Røst og Værøy skal ha et mer robust næringsliv
- Røst og Værøy skal ha økt utviklingsevne

Styringsgruppen for omstillingsprogrammet vedtok endring av resultatmålet hvor det i omstillingsplanen er skissert at resultatmålet skal oppnås i løpet av tre år. Styringsgruppen har vedtatt at resultatmålet skal oppnås i løpet av seks år.

2.1.1 ARBEIDSPLASSMÅLET – NYE OG SIKREDE

Innsatsområde	2024
Eksisterende næringsliv	10
Nytt næringsliv	7,45
Sum arbeidsplasser 2024	17,45

Bedriftsnavn	Antall etablerte arbeidsplasser 2024
Lofoten biomarine	10
Nordlandshagen Camping	0,25
Glea Salmon AS	5
Klakken vaktmesterservice ENK	0,2
Hansen dykk og entreprenør	0,5
Hansen fint & brukt ENK	0,5
Skarven Event AS	1
Sum	17,45

Merk: Vekst i havet beregner en arbeidsplass som et årsverk (100 % stilling). Dermed oppgis målet i desimaltall.

2.1.2 ROBUST NÆRINGSLIV

DELMÅL 1: ØKT ØKONOMISK LØNNSOMHET I BEDRIFTSPORTEFØLJEN – AKTØRER SOM HAR MOTTATT ØKONOMISK TILDELING ELLER ANNEN BISTAND FRA OMSTILLINGSPROGRAMMET

Det er tildelt tilskudd til seks forstudier og fem forprosjekt i 2024. Det er i tillegg tildelt tilskudd til fem hovedprosjekter. Resultatene på lønnsomhet i bedriftsporteføljen vil kunne rapporteres i 2025 når flere av bedriftene har gjennomført forprosjektene i SMB-utvikling. Dersom bedriften igangsetter hovedprosjektene, vil dette kunne rapporteres på i 2025 eller 2026.

PORTEFØLJE 2024

År	Søker	Prosjekt	Type prosjekt	Prosjektkostnad	Søknadsbeløp	Innsatsområde	Bevilgning
2024	Pettersen opplevelser ENK	Kårøya fugl og fisk	Forstudie	kr 133 250	kr 100 000	nytt næringsliv	kr 100 000
		Søknad om støtte i forbindelse med pressereise til Røst 28-30 mai 2024					
2024	Tørrfisk fra Lofoten			kr 166 000	kr 41 000	eksisterende næringsliv	kr 33 000
2024	Røst kommune	Forretningsmodell industri kai	Forstudie	kr 500 000	kr 250 000	attraktivitet for næringslivet	kr 300 000
2024	Astrup Lofoten	Utnyttelse av Bi-produkter	Forstudie	kr 136 000	kr 68 000	eksisterende næringsliv	kr 68 000
2024	Værøy fiskarkvinnelag	Fiskestatue	Hovedprosjek	kr 700 000	kr 50 000	eksisterende næringsliv	kr 50 000
2024	Værøy Kommune	Mulighetsstudie for Værøy havn	Forprosjekt	kr 500 000	kr 250 000	eksisterende næringsliv	kr 125 000
2024	Værøy Turlag	Utvikling av turområder	Hovedprosjek	kr 100 000	kr 50 000	Samfunns- og boligutvikling	kr 50 000
2024	Værøy kommune	Utredning av mulighetene i nye idretts- og kulturfasiliteter	Forstudie	kr 200 000	kr 100 000	Samfunns- og boligutvikling	kr 100 000
2024	Brødrene Andreassen Værøy	Film Lutefisk Norge/USA	Hovedprosjek	kr 150 000	kr 25 000	eksisterende næringsliv	kr 25 000
2024	Røst Bryggehotell	Utvikling av vårt reiselivskonsept	Forprosjekt	kr 574 000	kr 287 000	eksisterende næringsliv	kr 287 000
2024	Lofoten Værøy bryggehotell AS	Sømat til nye markeder	Forstudie	kr 210 000	kr 100 000	eksisterende næringsliv	kr 100 000
2024	Værøy næringsforening	Eiendomsutvikling på Værøy	Forstudie	kr 220 000	kr 100 000	Samfunns- og boligutvikling	kr 100 000
2024	Værøy kommune	Næringsvennlig kommune Værøy	Forstudie	kr 232 000	kr 125 000	attraktivitet for næringslivet	kr 132 000
2024	Røst kommune	Næringsvennlig kommune Røst	Forstudie	kr 232 000	kr 125 000	attraktivitet for næringslivet	kr 132 000
2024	Røst kommune	Ny kommunal nettside	Hovedprosjek	kr 60 000	kr 30 000	attraktivitet for næringslivet	kr 30 000
2024	Vekst i havet	Nor-fishing Røst	Hovedprosjek	kr 120 161	kr 60 000	eksisterende næringsliv	kr 60 000
2024	Vekst i havet	Nor-fishing Værøy	Forprosjekt	kr 51 494	kr 60 000	eksisterende næringsliv	kr 60 000
2024	Vekst i havet	SMB	Forprosjekt	kr 1 475 000	kr 760 000	eksisterende næringsliv	kr 760 000
2024	Vekst i havet	Springbrett reiseliv	Forprosjekt	kr 3 500 000	kr 1 500 000	eksisterende næringsliv	kr 1 500 000
2024	Vekst i havet	Et bevegelig boligmarked	Forprosjekt	kr 2 400 000	kr 500 000	Samfunns- og boligutvikling	kr 500 000
2024	Vekst i havet	Ungdomsfiske Røst	Hovedprosjek	kr 250 000	kr 175 000	kompetanse	kr 175 000
2024	Vekst i havet	Ungdomsfiske Værøy	Hovedprosjek	kr 300 000	kr 150 000	kompetanse	kr 150 000
2024	Vekst i havet	Røst far out	Forstudie	kr 50 000	kr 0	Samfunns- og boligutvikling	kr 0
2024	Vekst i havet	Utvikling av Querinihallen	Forprosjekt	kr 200 000	kr 200 000	Samfunns- og boligutvikling	kr 200 000
		Sum		kr 12 459 905	kr 5 106 000		kr 5 037 000

Tabell 1 Portefølje 2024

DELMÅL 2: ØKT ANTALL NYE BEDRIFTER SKAPT I EKSISTERENDE OG NYE BRANSJER

Gjennom omstillingsperioden har det blitt etablert 6 nye selskaper i 2024 på Røst og Værøy.

1. Pettersen opplevelser ENK/Skarven Event AS
2. Glea Salmon AS
3. Hansen dykk og entreprenør AS
4. Hansen fint & brukt ENK
5. Klakken vaktmesterservice ENK
6. Nordlandshagen camping AS

DELMÅL 3: VÆRØY OG RØST HAR EN ALLSIDIG, VARIERT OG ROBUST NÆRINGSSTRUKTUR MED BEDRIFTER INNEN FLERE VEKSTBRANSJER.

Røst og Værøy har i lang tid hatt en næringsstruktur preget av avhengighet til hvitfisk og vinterfiske. Denne ensidigheten skaper sårbarhet for både sysselsetting og økonomisk stabilitet i lokalsamfunnet. Etableringen av nye selskaper innen ulike bransjer bidrar derfor betydelig til å oppfylle målet om en mer variert og robust næringsstruktur.

De nylige etableringene på Røst, som Pettersen Opplevelser ENK/Skarven Event AS (opplevelsesbasert næring), Glea Salmon AS (filetfabrikk for laks), Hansen Dykk og Entreprenør (dykkeselskap med nisjeprodukter), Hansen Fint & Brukt ENK (bruktbutikk) og Klakken Vaktmesterservice ENK, viser et tydelig skritt i riktig retning. Disse virksomhetene åpner for nye arbeidsplasser og representerer viktige tilskudd til lokalt næringsliv, med potensial for vekst og innovasjon.

På Værøy har det blitt etablert et nytt selskap Nordlandshagen camping AS (drift av camping) i løpet av 2024. Virksomheten åpner for ny lokal økonomisk verdiskapning og muligheter for lokale arbeidsplasser i turistsesongen.

Denne utviklingen styrker Røsts og Værøys motstandsdyktighet mot svingninger i fiskerieringen og legger til rette for et mer balansert økonomisk fundament, samtidig som den skaper rom for mangfold og bærekraftige arbeidsplasser i fremtiden.

SMB-UTVIKLING

For å styrke arbeidet med å oppnå delmål 3, arbeider vi aktivt med SMB-utvikling gjennom forstudier og forprosjekter. Dette arbeidet er en del av Innovasjon Norges satsing på regional omstilling, som har som mål å utvikle små og mellomstore bedrifter (SMB) i distriktene. Programmet fokuserer på å identifisere og utnytte potensialet for vekst i lokale virksomheter, samtidig som det legger til rette for innovasjon og samarbeid mellom bedrifter og støtteapparat.

SMB-UTVIKLING FORSTUDIE

I løpet av 2024 er forstudie av SMB-utvikling ferdigstilt. Forstudie i SMB-Utvikling ble utført av Essensie på vegne av Omstillingsprogrammet. Forstudiet identifiserte små og mellomstore bedrifter som har ideer som kan gi grunnlag for vekst, enten i form av omsetning, sysselsetting og/eller lønnsomhet.

Dette ble gjort gjennom en informasjon- og rekrutteringsprosess utført av programleder i begge kommunene, og deretter intervjuene med bedriftsledere. Dette er utført i perioden 12/12-23 – 28/2-24. Kort oppsummert har forstudie i Røst og Værøy omfattet kartlegging av 15 bedrifter. Disse er varierende i størrelse og omfatter både micro-bedrifter, mellomstore og større bedrifter, primært fra fiskeri og reiseliv. Alle bedriftene har ideer om vekst, i form av økt omsetning, lønnsomhet og kapasitetsutvidelse som har et betydelig potensial i økt sysselsetting.

Samlet for bedriftene anslås et vekstpotensial i sysselsetting på inntil 44, fordelt med ca. 25 på Røst og 19 på Værøy. Tallet har stor usikkerhet, men antyder en ambisjon om vekst, som kan være mulig - gitt at satsing og prosjektene gjennomføres og blir en suksess. Flere bedrifter fremhever at deres motivasjon for å skape vekst i stor grad er knyttet til behov og ønske om å bidra til stedsutvikling og bolyst for å bidra til flere innbyggere.

Del 3: Samlede tall for Røst og Værøy

I sum har denne bedriftsgruppen disse nøkkeltallene basert på årsregnskap for 2022, samt anslag av mulig vekst av ideer/prosjekter som er drøftet. Vekstmål innehar stor usikkerhet.

Bedrift	Omsetning -22	Resultat -22	Egenkapital	Årsverk, ca.	Anslått mulig vekst
SUM Røst og Værøy	1 465 786	140 835	742 682	199	44

Figur 1 Sluttrapport forstudie SMB Utvikling på Røst og Værøy

SMB-UTVIKLING FORPROSJEKT

Forprosjektet i SMB-utvikling ble igangsatt i perioden mai/juni 2024. Der ble samtlige bedrifter fra forstudiet invitert til å bli med i neste fase av utviklingsprogrammet. Målet er å få frem prosjektideer og bistå med å realisere disse, slik at det kan føre til vekst og flere arbeidsplasser lokalt. Hovedfokuset er på å utrede/utvikle konkrete prosjektområder i egen bedrift. Det skal gi bedriftene et grunnlag for beslutning om evt. iverksetting av prosjektideer som kan bidra til vekst i den enkelte bedrift (økt omsetning, sysselsetting, og/eller lønnsomhet).

Forprosjektet ble gjennomført med 12 bedrifter fra Værøy og Røst. Bedriftene fikk bistand fra rådgivere til utredning og utvikling av egne prosjektideer i den enkelte bedrift. Totalt fikk de tilbud ca.35 timer fra sertifisert rådgiver. Det er gjennomført 4 fellessamlinger med faglig påfyll og kunnskapsdeling mellom øyene. Vi har gjennomført en samling digitalt og tre fysiske samlinger på Røst, Værøy og Bodø.

Innhold i fellessamlingene:

- Strategiarbeid og ambisjoner for egen bedrift
- Prosjektmetodikk, hvordan arbeide med utviklingsprosjekter (PLP)
- Innovasjon og nyskaping
- Bærekraft som grunnlag for forretningsutvikling
- Markedsutvikling
- Ledelse og betydningen av et godt styre
- Finansiering av utviklingsprosjekter
- Erfaringsdeling og nettverksarbeid mellom bedriftene

Forprosjektet planlegges å ferdigstilles i løpet av februar 2025. Da vil flere av bedriftene ha kartlagt om de ønsker å gå videre med vekst idene sine. Flere av bedriftene arbeider nå med søknader til omstillingsprogrammet.

Samlet for bedriftene anslås et vekstpotensial i sysselsetting på inntil 26, fordelt med ca. 20 på Røst og 6 på Værøy. Tallet har stor usikkerhet, men antyder en ambisjon om vekst, som kan være mulig - gitt at satsing og prosjektene gjennomføres og blir en suksess.

Hele 1000	Omsetning	Overskudd	Egenkapital	Årsverk	Anslått mulig vekst
Røst	267 000'	20 000'	87 000'	75	20
Værøy	50 000'	3 000'	35 000'	24	6
Sum	317 000'	23 000'	122 000'	100	26

Tabell 2 SMB-forprosjekt vekstpotensial

2.1.3 ØKT UTVIKLINGSEVNE

DELMÅL 1: ØKT ANTALL UTVIKLINGSPROSJEKTER OG TILTAK SAMT SØKNADER TIL DET ORDINÆRE VIRKEMIDDELAPPARATET

Omstillingsprogrammet har søkt om prosjektmidlet til ulike tiltak i omstillingsperioden 2024.

NÆRING- OG FISKERIDEPARTEMENTET FOR UNGDOMSFISKE HVOR DET BLE INNVILGET 75.000 KR PR KOMMUNE.

Ungdomsfiskeprosjektet på Røst og Værøy er en del av omstillingsprogrammet "Vekst i havet" og har som mål å øke rekrutteringen til fiskerinæringen ved å gi ungdom praktisk erfaring og innsikt i yrket. Prosjektet ble gjennomført sommeren 2024 med støtte fra Nærings- og Fiskeridepartementet, som bevilget 75 000 kroner til hver kommune.

På Røst deltok 13 ungdommer, hvorav 10 fullførte med minst fem sjøvær hver. På Værøy var det seks deltakere, og fire av dem fullførte med mellom fire og seks sjøvær. Ungdommene fikk lære om sikkerhet på havet, ressursforvaltning og verdikjeden i fiskerinæringen gjennom fagdager, praktisk arbeid på havet og omvisninger på lokale fiskemottak. Prosjektet inkluderte også samarbeid med andre kommuner og avholdelse av digitale fagkvelder for å styrke kunnskapsutbyttet.

Prosjektet har fått positive tilbakemeldinger fra ungdommer, lokale fiskere og næringsliv. Flere av deltakerne uttrykte interesse for å forfølge en karriere innen fiskeri. Samtidig ble det identifisert noen utfordringer, blant annet knyttet til redskapsbegrensninger og administrativt arbeid, som bør vurderes for fremtidige gjennomføringer.

På lengre sikt har prosjektet som mål å styrke rekrutteringen til fiskerinæringen og bygge et solid grunnlag for videreføring av ungdomsfiskeprosjekter. Det har bidratt til å øke bevisstheten om fiskerinæringen som en attraktiv karrierevei og lagt til rette for å videreføre ordningen i 2025.

HUSBANKEN MED PROSJEKTET ET BOLIGMARKED I BEVEGELSE? HVOR DET BLE INNVILGET 1.900.000 KR TIL VÆRØY OG RØST KOMMUNE.

Prosjektet adresserer utfordringer knyttet til et «ikke-fungerende boligmarked» i Røst og Værøy, inkludert boligmangel, begrenset boligdiversitet, og effekter av fraflytting. Målet er å utarbeide en mulighetsstudie for å stimulere til et dynamisk boligmarked som støtter tilflytting og bærekraftig samfunnsutvikling. Fokusområder inkluderer utvikling av nye boligkonsepter, etablering av sentrumsområder med urbane elementer, og boligsosiale tiltak.

Prosjektet er en del av omstillingsprogrammet «Vekst i havet» og innebærer samarbeid mellom kommunene, næringslivet og eksterne aktører. Planen inkluderer behovsanalyser, skisseprosjektering og utvikling av bærekraftige boligmodeller. Totalbudsjettet er 2,4 millioner kroner, med finansiering fra Husbanken, kommunene og eksterne midler.

Gjennom prosjektet skal det skapes et variert og inkluderende boligmarked som styrker lokal tilhørighet, øker attraktiviteten og fremmer bolyst i øykommunene.

SPRINGBRETT REISELIV – SØKNAD TIL NORDLAND FYLKESKOMMUNE

Det er sendt en søknad til Nordland fylkeskommune som ikke er imøtekommet. Prosjektet er en reiselivssatsing på Værøy og Røst. Prosjektet skal bidra til å styrke reiselivet på Værøy og Røst gjennom bærekraftig destinasjonsutvikling, partnerskap og kompetansebygging. Målet er å øke besøkstallene og styrke lokalsamfunnet, samtidig som natur og kultur bevarer.

Prosjektet består av tre deler:

1. Destinasjonsutvikling – Tiltak for økt attraktivitet, bærekraftig besøksforvaltning og strategisk markedsføring.
2. Mobilisering og partnerskap – Kompetanseheving, samarbeid med næringslivet og utvikling av helårsturisme.
3. Kompetanseutvikling – Kartlegging og strategi for et bærekraftig og konkurransedyktig reiseliv.

Prosjektet skal være en del av «Vekst i havet» og medfører samarbeid mellom kommunene, reiselivsnæring og destinasjonsselskap. Totalbudsjettet er 3,5 millioner kroner, med finansiering fra Vekst i havet, Nordland fylkeskommune og egeninnsats. Prosjektet skal søke ny finansiering i 2025.

KYSTVERKET: INNVILGELSE AV SØKNAD OM TILSKUDD TIL INVESTERING I EFFEKTIVE OG MILJØVENNLIGE HAVNER – RØST KOMMUNE, ETABLERING AV INDUSTRIKAI TILSKUDD: 27 412 855 KR.

Prosjektet omfatter etablering av en ny industri kai på Glea i Røst kommune for å møte behovene til fiskeri- og sjømatindustrien, samt forbedre logistikk og transportøkonomi. Røst har i dag ingen industri kai. Den nye kaia vil muliggjøre håndtering av større fartøy og containere, noe som er kritisk for effektiv godstransport og utvikling av næringslivet på Røst. Prosjektet har et kostnadsestimat på 49,4 millioner kroner og er innvilget et tilskudd på inntil 27,4 millioner kroner fra Kystverket. Det forventes effektivitetsgevinster gjennom redusert ventetid, bedre logistikkflyt, og overføring av gods fra vei til sjø, med positive effekter for klima og miljø. Prosjektet skal ferdigstilles innen november 2025, og en mulig terminalstruktur vurderes som en del av utviklingen.

FORRETNINGSMODELL GODSTERMINAL PÅ RØST – SØKNAD TIL NORDLAND FYLKESKOMMUNE «SAMFUNNSUTVIKLINGSMIDLER», SØKNAD IKKE IMØTEKOMMET.

Prosjektet "Forretningsutvikling, industri kai på Røst" inngår i kommunens strategiske satsing på å styrke infrastrukturen for fiskerinæringen og det lokale næringslivet. Målet er å forbedre transportøkonomien for

sjømatsektoren gjennom etablering av en industrikai som møter moderne standarder for godshåndtering. En sentral del av prosjektet er utviklingen av en godsterminal tilknyttet kaianlegget, der det skal utredes en forretningsmodell for privat drift og eierskap.

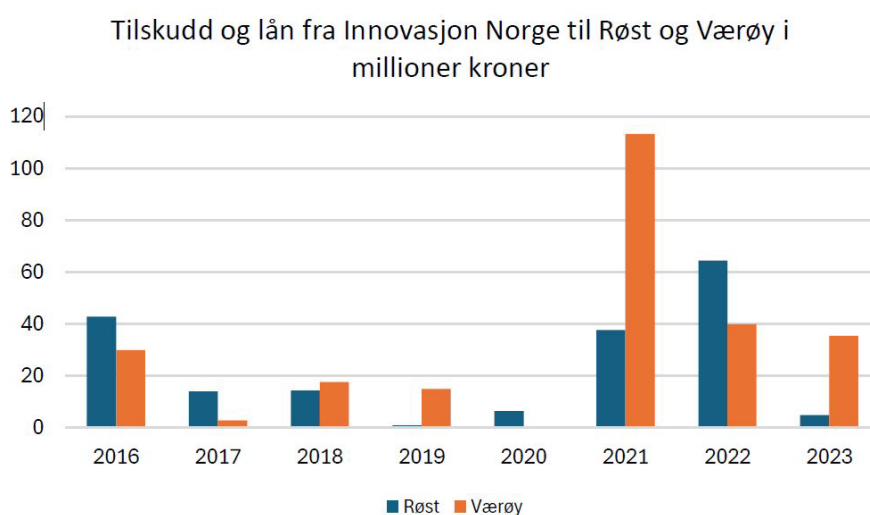
Prosjektet er avgjørende for videre vekst og utvikling av sjømatnæringen og øvrige næringsaktiviteter på øya. Det skal vurderes hvordan kommunens rolle kan tilrettelegge for privat drift av bakarealer og terminalbygget, med særlig fokus på eierskapsmodeller som involverer næringslivet. Eksisterende infrastruktur, som tørrfisklageret til AS Glea, vurderes som mulig terminalbygg.

For å møte transportbehovet og realisere potensialet i industrikaia, må det utvikles en bærekraftig finansieringsmodell for privat overtakelse av terminalbygget. Modellen skal ta hensyn til finansiering, driftskostnader og samarbeidsavtaler mellom kaianlegget og terminalen. Videre vil prosjektet vurdere prinsipper og kriterier som kan støtte opprettelsen av et selskap, "Røst Terminalbygg AS", som kan sikre effektiv drift og videre utvikling av godsterminalen.

Prosjektet er ikke bare en investering i infrastruktur, men en strategisk satsing på å styrke Røsts konkurransekraft og tilrettelegge for bærekraftig vekst i sjømatnæringen.

INNOVASJON NORGE OG FOU I NÆRINGSLIVET

Innovasjon og forskning og utvikling (FoU) spiller en viktig rolle i å styrke næringslivet på Røst og Værøy. Med en næringsstruktur som i stor grad er avhengig av naturressurser, gir innovasjon muligheter for økt verdiskaping, diversifisering og bærekraftig utvikling. Gjennom samarbeid med forskningsmiljøer og kompetansesentre kan lokalt næringsliv også dra nytte av teknologi og kunnskap som styrker konkurranseevnen og bidrar til bærekraftige løsninger. Dette legger grunnlaget for en mer robust og fremtidsrettet økonomi på øyene. Gode finansieringskilder er en god forutsetning for å kunne gjennomføre FoU-arbeid.

Grafen viser tilskudd og lån fra Innovasjon Norge til Røst og Værøy i perioden 2016–2023, målt i millioner kroner. Det finnes ingen tall for 2024 enda. Midlene har variert betydelig mellom årene, med en markant topp i 2021, hvor Værøy mottok over 100 millioner kroner, mens Røst mottok rundt 60 millioner kroner. Etter 2021 har begge kommunene opplevd en nedgang i tilskudd og lån, med et betydelig lavere nivå i 2023.

DELMÅL 2: KOMMUNENE SKAL STYRKES I ROLLEN SOM TILRETTELEGGERE OG UTVIKLERE FOR LOKALT NÆRINGSLIV

Røst og Værøy kommune har i 2024 arbeidet med kommuneplanens arealplan og kystsoneplan. Dette er et svært viktig arbeid for utviklingen av de to kommunene de neste 12 årene. Kommuneplanene vil ha stor betydning for eksisterende næringsliv og nytt næringsliv. Programlederne bistår i arbeidet med kommuneplanene. Kommuneplanens arealdel og kystsoneplan ligger nå til høring skal etter planen være ferdigstilt vinteren 2025.

Forprosjekt – Fremtidsrettet infrastruktur Værøy og Røst havner er ferdigstilt.

Røst kommune har igangsatt programmet Næringsvennlig kommune i 2024 og forstudiet skal ferdigstilles våren 2025. Kartleggingen vil gi kommunen informasjon om hva kommunen kan bli bedre på for å oppnå målet om å bli med næringsvennlig. Neste steg vil være å gå inn i et forprosjekt hvor kommunen utvikler konkrete tiltak for å styrke rollen som tilrettelegger og utvikler for lokalt næringsliv.

DELMÅL 3: MÅL I KOMMUNEPLANENE, STRATEGISKE NÆRINGSPLANER OG ANDRE LOKALE PLANVERK SOM ER VIKTIG FOR VIDEREUTVIKLING AV NÆRINGSLIVET, SKAL REALISERES

Et av omstillingsprogrammets intensjoner er å arbeide for at programmets målsetninger skal ses i sammenheng med kommunens planverk og utviklingsplaner. På denne måten vil arbeidet som programlederne gjennomfører være forankret i kommunens utviklingsplaner og programlederne får et mer overordnet ansvar for å påse at utviklingsprosjektene er i tråd med vedtatte målsetninger. I tillegg vil det å arbeide tverrfaglig være en styrke for å klare å realisere ambisiøse målsetninger i svært små kommuner med begrensede ressurser.

DELMÅL 4: VÆRØY OG RØST KOMMUNER SKAL VÆRE NÆRINGSVENNLIGE KOMMUNER SOM DRIVER AKTIV TILRETTELEGGING FOR NÆRINGSLIVET I SAMSPILL MED OFFENTLIGE OG PRIVATE AKTØRER

Programlederne for omstillingsprogrammet har også en rolle som Næringsssjefer i de representative kommunene. Dette gir programlederne en tosidig rolle som næring- og samfunnsutvikler. Oppstart av forprosjektet til programmet «næringsvennlig kommune» er igangsatt høsten 2024. Næringsvennlig kommune er et verktøy som skal bidra til å løfte de kommunale tjenestene opp imot næringslivet. De kommunale tjenestene skal bli bedre tilrettelagt for næringslivet og kommunene skal bli en bedre samarbeidsaktør for lokalt næringsliv. Hensikten er å skape flere arbeidsplasser, økt lønnsomhet i bedriftene og styrke utviklingsevnen til næringsliv og kommune.

Programlederne har arbeidet tett opp mot næringslivet for å kunne møte deres behov i 2024 blant annet gjennom:

- Møteplasser for næringslivet og kommunen. Informasjonsmøter med næringsliv, politikere og kommuneadministrasjon.
- Det er etablert en Næringsportal der ledig næringsarealet synliggjøres for eventuelle nyetableringer
- Gjennom utviklingen av Røst havn i Nasjonal Transportplan legges det opp til utvidelse av «Glea veien» som vil gi kommunen omtrent 40 dekar med nytt landareal. Dette vil gi unike muligheter for Røst å få etablert nye bedrifter og tilrettelagt for lokal næringsutvikling.
 - o I tillegg vil havneforholdene og innseilingen til Røst bli betraktelig bedre. Arbeidet er svært viktig for et fremtidig fiskerisamfunn på Røst.
- Røst kommune har mottatt et betydelig tilskuddsbeløp fra Kystverket for etablering av Industrikai på Røst. Prosjektet er igangsatt og må ferdigstilles i løpet av 2025.

- I tilknytning til prosjektet skal det også gjennomføres et forprosjekt for etablering av godsterminal knyttet til industri kai, prosjektet skal gi svar på eiendomsforhold og forsvarlig forretningsmodell for godsterminal. Prosjektet ble igangsatt i 2024 og planlagt ferdigstilt i 2025.
- Forprosjekt for utredning av fremtidsrettet infrastruktur i Værøy og Røst havner i samarbeid med næringsforeningene er ferdigstilt. Forprosjektet har kartlagt og utredet potensialet for ladeanlegg ved fire lokaliteter i havnene. Det må søkes eksterne midler dersom hovedprosjektet skal realiseres og flere båter må elektrifiseres om anleggene skal være realistiske å drive.
- Kommuneplanens arealdel for begge kommunene er under utarbeiding og vil etter planen ferdigstilles i 2025.
- Værøy og Røst deltok på sammen med fiskerinæringen på Nor-Fishing for å fremme fiskeritradisjoner, bygge nettverk og markedsføre sine sjømatprodukter. Deltagelsen ga oss mulighet til å synliggjøre øyenes rolle i norsk fiskerinæring.

2.2 UTFORDRINGER I 2024

I løpet av 2024 har omstillingsprogrammet fokusert på å opprettholde kontinuiteten i programmet. Flere betydningsfulle utviklingsprosjekter er satt i gang, og bedrifter viser økt engasjement etter at kommunene har fått omstillingsstatus. Programmet gir en positiv effekt på det lokale næringslivet, med økt deltakelse og igangsetting av utviklingsprosjekter. Programlederne har imidlertid møtt utfordringer, spesielt knyttet til administrative hindringer i etableringen av en effektiv samarbeidsmodell på tvers av kommunene, som også fungerer godt i praksis, særlig med hensyn til offentlige og digitale systemer.

Når det gjelder bærekraft er det fortsatt mye å gjøre for å få dette implementert i omstillingsarbeidet. Her bør Vekst i Havet ta en aktiv posisjon og sikre at bærekraft blir noe en faktisk jobber med og ikke bare fine ord i en plan. Det har også vært utfordrende å følge opp kommunikasjonsplan på grunn av manglede kapasitet og ressurser.

Framover vil de største utfordringene oppstå i løpet av 2025, da programmet har påvirket igangsettingen av prosjekter som ikke vil ha mulighet til å søke støtte for forstudier og forprosjekter. Dette utfordrer programlederne til å finne løsninger for å sikre fortsatt fremgang og bærekraft for de pågående prosjektene.

Omstillingsprogrammet til Røst og Værøy står overfor utfordringen med å være i to svært små kommuner, hver med begrensede økonomiske og menneskelige ressurser. Med to programledere som også er næringsjefer blir behovet for eksterne ressurser avgjørende for å styrke programmets kapasitet og kompetanse. Bruken av eksterne ressurser blir derfor nødvendig for å sikre en effektiv implementering av omstillingsprogrammets initiativer og oppnå de ønskede utviklingsmålene i disse små samfunnene. Dette samarbeidet med eksterne ressurser og andre samarbeid vil bidra til å utfylle og forsterke de interne ressursene, og dermed legge til rette for en mer helhetlig og vellykket gjennomføring av programmet.

Aktiviteten som omstillingsprogrammet har hatt siste årene begynner for alvor å forankres i næringsliv og lokalsamfunnene. Det er nødvendig med en forlengelse av omstillingsprogrammet dersom man skal fullføre prosjektene og realisere ambisjonsnivået. Utviklingsevnen i øysamfunnene er økende, og forankringen er sterkere. Dersom man skal lykkes med å skape reell sysselsettingsvekst er det nødvendig med en videreføring av programmet. Det er også viktig for å videreutvikle utviklingsevnen, kompetanse, attraktiviteten og bo- og blilyst. Det har vært en tydelig økning i engasjement fra bedrifter, lokale aktører og denne positive trenden bør

videreføres for å sikre langsiktig vekst. Uten videre støtte risikerer vi at bedrifter mister motivasjon eller ressurser til å gjennomføre sine utviklingsprosjekter.

2.3 EFFEKTMÅL

2.3.1 BEFOLKNINGSUTVIKLING OG DEMOGRAFI

01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter statistikkvariabel, region og kvartal

		2022K1	2022K2	2022K3	2022K4	2023K1	2023K2	2023K3	2023K4	2024K1	2024K2	2024K3
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	K-1856 Røst	2	-3	0	4	-4	-2	5	-4	2	5	-2
	K-1857 Værøy	1	-1	10	7	-9	1	0	8	-3	-8	-1
Befolkning ved utgangen av kvartalet	K-1856 Røst	470	467	466	469	464	462	465	460	459	465	463
	K-1857 Værøy	679	676	682	688	678	676	675	683	677	669	669

Tabell 3: SSB (01222) Befolkning og kvartalsvise endringer, etter statistikkvariabel, region og kvartal

2.3.2 VEKST I PRIVATE ARBEIDSPLASSE OG ØKT OMSETNING

Talldata er hentet fra proff forvalt. Regnskapstall fra 2024 er ikke tilgjengelig. Beløp oppgitt i hele 1000

Kommune	Aksjeselskap registrert	Sum salgsinntekter 2023	Sum driftsinntekter 2023	Årsverk, 2023
Værøy	75	1 699 813	1 721 079	227
Røst	53	521 828	526 299	153
2022				
Værøy	78	1 513 761	1 551 281	196
Røst	53	1 531 128	1 580 400	213

2.3.3 ØKNING I ANDEL LØNNSOMME FORETAK

Totalrentabiliteten i et foretak er et mål på avkastningen på selve eiendelene. Et viktig nøkkeltall ved lønnsomhetsberegning. Et rimelig nivå er 10 - 15%, men bør ligge over det selskapet betaler for sine lån.

Av aksjeselskap på Røst og Værøy som har en lønnsomhet over 10% i 2024 finner vi følgende:

- Værøy 29 selskap med en lønnsomhet over 10%, dette er en økning på to bedrifter siden rapportering 2023.

- Røst 14 selskap med en lønnsomhet over 10% i 2024, dette er nedgang på to bedrifter siden rapportering 2023.

Dette er selskaper innen bransjene;

- Hav- og kystfiske
- Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk
- Uoppgitt eller utilstrekkelig oppgitt virksomhet
- Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer ellers
- Opplevelses, arrangements- og aktivitetsarrangørvirksomhet
- Utleie av egen eller leid fast eiendom
- Produksjon av annen flytende materiell

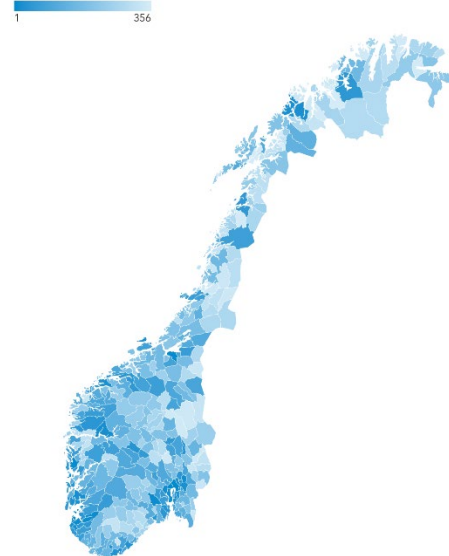
2.3.4 NHOS KOMMUNE-NM FOR 2024

Kommune-NM måler fylkenes og kommunens økonomiske bærekraft og potensiale for vekst, slik sett kan en si at kåringen også måler attraktivitet for næringslivet. Kommune-NM måler ikke politikk eller næringsvennlighet direkte. Kommuner og fylker som rangeres høyt i Kommune-NM har gjerne høy yrkesdeltakelse, høy andel private jobber, en ung og kompetent arbeidsstyrke, høy næringsvariasjon og god kommuneøkonomi.

Indikatorsettet består av 19 enkeltindikatorer som er samlet under fem områdeindikatorer. Datagrunnlaget er basert på offisielle statistikker fra Statistisk sentralbyrå og NAV. I totalrangeringen er hver enkeltindikator gitt lik vekt (NHO).

På totalindikatoren for kommunene på landsbasis er rangeringen fra 1(best) til 356. Røst er på 355-plass og Værøy 346-plass.

Totalrangering for kommunene
Kartet viser rangeringen av kommunene fra 1 (best) til 356.

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Kartdata: © Kartverket

2.3.5 SAMMENLIGNING AV RØST OG VÆRØY PÅ KOMMUNE-, FYLKE- OG LANDSNIVÅ

Tabellene i NHOs kommune NM viser kommunene målt opp imot hverandre og sammenligner kommunene på fylkesnivå og på landsnivå. Differansen mellom de to kommunene er liten og totalt sett er de to kommunene relativt like. Allikevel er det noen marginale ulikheter.

NÆRINGSLIV

- Røst rangerer generelt høyere i indikatorene knyttet til næringsliv, med sterkere resultater på netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger og netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.
- Værøy presterer bedre i enkelte næringslivsindikatorer, som for eksempel verdiskaping per sysselsatt.

Velg kommune

Værøy

Befolkning

683

Totalrangering i fylke

39

Totalrangering i landet

346

SSB Sentralitetsgruppe

Minst sentrale kommuner

Totalindikator indeks

0,449

Topp fem indikatorer der Værøy er bedre enn kommunen til høyre

Indikator	Gruppe	Indeks	Forskjell indeks
Aldring	Kommuneøkonomi	0,56820	0,212
Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Demografi	0,25884	0,160
Uføre	Arbeidsmarked	0,65405	0,157
Befolkningsvekst	Demografi	0,42848	0,145
Sykefravær	Arbeidsmarked	0,51718	0,106

Forskjell totalindeks

0,041

Forskjellen tar venstre side minus høyre side og ser på indeksert indikatorverdi (mellom 0 og 1, 1 er best)

Velg kommune

Røst

Befolkning

460

Totalrangering i fylke

41

Totalrangering i landet

355

SSB Sentralitetsgruppe

Minst sentrale kommuner

Totalindikator indeks

0,408

Topp fem indikatorer der Røst er bedre enn kommunen til venstre

Indikator	Gruppe	Indeks	Forskjell indeks
Teknisk og naturvitenskapelig utdanning	Kompetanse	0,23164	0,12
Minst fire års høyere utdanning	Kompetanse	0,21267	0,06
Næringsvariasjon	Næringsliv	0,04358	0,04
Privat sysselsetting	Næringsliv	0,60399	0,02
Inntektsnivå	Næringsliv	0,57254	0,00

Forskjell totalindeks

0,041

Forskjellen tar venstre side minus høyre side og ser på indeksert indikatorverdi (mellom 0 og 1, 1 er best)

Næringsliv				Arbeidsmarked				Demografi				Kompetanse				Kommuneøkonomi			
Næringsvariasjon	Indikatorverdi	0,47	Rangering i fylke	41	Rangering i landet	356	Indikator indeks	0,000	Forskjell	-0,044	Næringsvariasjon	Indikatorverdi	0,49	Rangering i fylke	40	Rangering i landet	355	Indikator indeks	0,044
Inntektsnivå	Indikatorverdi	529 600,00	Rangering i fylke	4	Rangering i landet	77	Indikator indeks	0,370		-0,003	Inntektsnivå	Indikatorverdi	532 400,00	Rangering i fylke	3	Rangering i landet	69	Indikator indeks	0,573
Sysseletting i private og offentlige eide foretak i prosent av alle sysselettede	Indikatorverdi	65,05	Rangering i fylke	13	Rangering i landet	107	Indikator indeks	0,386		-0,020	Sysseletting i private og offentlige eide foretak i prosent av alle sysselettede	Indikatorverdi	66,24	Rangering i fylke	11	Rangering i landet	151	Indikator indeks	0,606
Kommunale kjøp av private tjenester i prosent av brutto driftsutgifter	Indikatorverdi	6,68	Rangering i fylke	21	Rangering i landet	192	Indikator indeks	0,198		0,031	Kommunale kjøp av private tjenester i prosent av brutto driftsutgifter	Indikatorverdi	5,65	Rangering i fylke	31	Rangering i landet	226	Indikator indeks	0,167
Eiendomsskatt på næringsseiendom per sysseletsett	Indikatorverdi	2 782,48	Rangering i fylke	16	Rangering i landet	166	Indikator indeks	0,989		1,541E-5	Eiendomsskatt på næringsseiendom per sysseletsett	Indikatorverdi	2 786,32	Rangering i fylke	17	Rangering i landet	167	Indikator indeks	0,989

De fargede stolpene viser positivt eller negativt utvikling fra året før. Hold musen over indikatoren for mer informasjon

NÆRINGSLEVINDIKATORER – RØST VS VÆRØY

Samlet sett viser modellen at Røst har en noe sterkere og mer variert næringsliv, med høyere inntektsnivå og større privat sysseletting. Værøy skiller seg ut med høyere andel kommunale kjøp fra private aktører, som kan reflektere en annen tilnærming til lokal økonomistyring. Forskjellene er relativt små, men gir innsikt i lokale prioriteringer og strukturer

Næringsliv

Et næringsliv med god lønnsomhet vil tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft og legge grunnlag for vekst og utvikling. Økt grad av sentralisering forsterker effektene og bidrar til at utviklingen ofte skjer i sammenheng med store byer og regioner der det allerede er aktivitet.

Næringsvariasjon er basert på tallene for fjerde kvartal i fjor, inntektsnivå er fra i forfjor (da det er siste tall som er tilgjengelig) og øvrige indikatorer her er for fjoråret. Negativ eiendomsskatt er satt til verdien null.

Næringsliv - indikatorverdier

Næringsvariasjon - Målt ved 1 minus summen av kvadrerte næringsandeler (andel ansatte i enkelt næringer) for samtlige næringer i en kommune/fylke. Lave verdier indikerer at næringslivet er avhengig av få bedrifter eller næringer. Dersom alle arbeider i en næring, vil indikatoren være lik null. Desto flere næringer og jevnere sysseletting, desto lavere er summen av kvadrerte næringsandeler, og desto høyere er indikatoren.

Inntektsnivå - Gjennomsnittlig bruttoinntekt per person 17 år og over, indeksjustert til 2023 kr

Privat sysseletting - Sysselettede i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselettede

Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter - Kommunens kjøp av tjenester fra private i prosent av brutto driftsutgifter

Eiendomsskatt fra næringsseiendom - Eiendomsskatt fra næringsseiendom i gjennomsnitt per sysseletsett: Skatt for annen eiendom per sysseletsett etter arbeidssted, indeksjustert til 2023 kroner.

Værøy

Kommune	Næringsvariasjon	Inntektsnivå	Privat sysseletting	Kommunale kjøp av private*	Eiendomsskatt fra næringsseiendom
Værøy	0,471	529 600	65,0%	6,7%	2 782
Kommune	Næringsvariasjon	Inntektsnivå	Privat sysseletting	Kommunale kjøp av private*	Eiendomsskatt fra næringsseiendom
Røst	0,492	532 400	66,2%	5,7%	2 786

*Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter

Kilde: NHO Kommune-NM for 2024. • Last ned data

ARBEIDSMARKED

Røst har en høyere sysselettingsandel etter arbeidssted, men ligger noe lavere på sysselettingsandelen for befolkningen generelt.

Værøy har bedre indikatorer for arbeidsmarkedsvekst og arbeidsstyrke, noe som tyder på et mer dynamisk lokalt arbeidsmarked.

Næringsliv		Arbeidsmarked		Demografi		Kompetanse		Kommuneøkonomi							
Syssette etter arbeidssted i prosent av antall bosatte				Forskjell		Syssette etter arbeidssted i prosent av antall bosatte									
Indikatorverdi	65,20	Rangering i fylke	14	Rangering i landet	115	Indikator indeks	0,379	Indikatorverdi	65,10	Rangering i fylke	15	Rangering i landet	119	Indikator indeks	0,378
Sykefravær i prosent				0,001		Sykefravær i prosent									
Indikatorverdi	5,80	Rangering i fylke	15	Rangering i landet	161	Indikator indeks	0,547	Indikatorverdi	6,50	Rangering i fylke	25	Rangering i landet	268	Indikator indeks	0,411
Uføretrygde i prosent av befolkningen i alder 18-67 år				0,106		Uføretrygde i prosent av befolkningen i alder 18-67 år									
Indikatorverdi	10,40	Rangering i fylke	3	Rangering i landet	86	Indikator indeks	0,654	Indikatorverdi	13,30	Rangering i fylke	9	Rangering i landet	190	Indikator indeks	0,497
Arbeidsledige i prosent				0,137		Arbeidsledige i prosent									
Indikatorverdi	3,90	Rangering i fylke	39	Rangering i landet	348	Indikator indeks	0,711	Indikatorverdi	4,30	Rangering i fylke	40	Rangering i landet	350	Indikator indeks	0,681
				0,030											
De fargede stolpene viser positiv eller negativ utvikling fra året før. Hold musen over indikatoren for mer informasjon.															

De fargede stolpene viser positiv eller negativ utvikling fra året før. Hold musen over indikatoren for mer informasjon

ARBEIDSMARKEDSINDIKATORER – RØST VS VÆRØY

Modellen viser nøkkelindikatorer knyttet til sysselsetting, sykefravær, uføreandel og arbeidsledighet for kommunene Røst og Værøy.

Indikatorene viser at Værøy har en fordel i arbeidsmarkedet sammenlignet med Røst, med lavere sykefravær, uføreandel og arbeidsledighet. Sysselsettingsandelen er nesten identisk mellom de to kommunene, noe som tyder på lik tilgang til arbeid. Likevel kan utfordringer knyttet til helse og uføretrygd på Røst påvirke arbeidsmarkedets samlede styrke.

Arbeidsmarkedet

Høy arbeidsdeltakelse er en forutsetning for den norske velferdsmodellen. Flere arbeidstimer vil øke verdiskapingen og skattegrunnlaget, øke inntektene for den enkelte og samtidig redusere utgiftene til passive ytelser. Tilgang til arbeidstakere med nok og rett kompetanse er en forutsetning for vekst og utvikling av næringslivet og derigjennom sysselsetting. Områdeindikatoren for arbeidsmarked dekker sysselsettingsandel, (lavt) sykefravær, (lav) uføreandel og (lav) arbeidsledighet, som alle gir uttrykk for positive trekk ved aktiviteten i arbeidsmarkedet.

Sysselsettingsandel, sykefravær og uføreandel er basert på tall for fjoråret. Arbeidsledighet er i utgangspunktet for november måned, men i noen tilfeller mangler det verdi i statistikken. Da har vi benyttet minimumsledigheten for året, eller dersom denne er maskert (som betyr 1, 2 eller 3 ledige i kommunen) har vi satt verdien til 2.

Arbeidsmarkedet - indikatorverdier

Sysselsettingsandel - Sysselsatte personer etter arbeidssted i prosent av befolkningen 15-74 år.

Sykefravær - Tapte dagsverk på grunn av egen sykdom i prosent av avtalte dagsverk

Uføre - Uførepensjonister 18-67 år i prosent av befolkningen.

Arbeidsledige - Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken.

🔍 Værøy ✕

Kommune	Sysselsettingsandel	Sykefravær	Uføre	Arbeidsledige
Værøy	65,2%	5,8%	10,4%	3,9%
Kommune	Sysselsettingsandel	Sykefravær	Uføre	Arbeidsledige
Røst	65,1%	6,5%	13,3%	4,3%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2024. • [Last ned data](#)

DEMOGRAFI

- Røst scorer bedre på flere demografiske indikatorer, som netto innflytting, noe som viser en positiv befolkningsutvikling.
- Værøy har utfordringer knyttet til befolkningsvekst og nettoflytting, men skårer bedre på noen aldersrelaterte indikatorer.

Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Gjennomsnittlig befolkningsvekst siste tre år		Forskjell	Gjennomsnittlig befolkningsvekst siste tre år	
Indikatorverdi -0,72	Rangering i fylke 37	0,145	Indikatorverdi -0,95	Rangering i fylke 44
Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Rangering i landet 329		Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Rangering i landet 353
Indikatorverdi 89,33	Rangering i fylke 17	0,160	Indikatorverdi 91,85	Rangering i fylke 40
Netto innflytting i prosent av befolkningen	Rangering i landet 271		Netto innflytting i prosent av befolkningen	Rangering i landet 289
Indikatorverdi -0,44	Rangering i fylke 30	0,160	Indikatorverdi -0,65	Rangering i fylke 32
	Indikator indeks 0,428			Indikator indeks 0,284
	Indikator indeks 0,259			Indikator indeks 0,098
	Indikator indeks 0,795			Indikator indeks 0,790

DEMOGRAFI-INDIKATORER – RØST VS VÆRØY

Indikatorene viser at Røst har større utfordringer enn Værøy når det gjelder befolkningsvekst og balansen mellom yngre og eldre i arbeidsstyrken. Dette kan skape langsiktige problemer for tilgang til arbeidskraft og tjenesteproduksjon i kommunen. Værøy viser en bedre demografisk balanse, med en høyere andel unge arbeidstakere og en noe lavere befolkningsnedgang, men sliter også med netto utflytting.

Disse tallene understreker viktigheten av å tiltrekke seg og beholde yngre befolkning for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling. Strategier for befolkningsvekst og tilrettelegging for unge arbeidstakere bør prioriteres.

Demografi

Den demografiske sammensetningen legger premisser for etterspørselen av varer og tjenester og næringslivets muligheter for å få tak i kompetanse og arbeidskraft. Befolkningsveksten og tilstrømmingen av yngre er viktige temperaturmålere på forventninger om fremtidens vekst i næringsliv og arbeidsmarkeder.

Områdeindikatoren for demografi omfatter befolkningsvekst, andelen unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken og nettoinnflytting mellom kommunene. Befolkningsvekst ser på gjennomsnittlig befolkningsvekst siste tre år mens de andre indikatorene er for fjoråret.

Befolkningsvekst - Gjennomsnittlig årlig vekst i befolkningen over tre år

Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken - Innbyggere 26-35 år som andel av innbyggere 56-65 år

Netto innflytting - Netto innflytting som i prosent av befolkningen.

Kommune	Befolkningsvekst	Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Netto innflytting
Røst	-2,0%	51,9%	-0,6%

Vi benytter SSBs sammenslåtte tidsserie for befolkningsvekst. Denne deler ikke opp Haram og Ålesund for 2020-2023 noe som gjør at Ålesund viser med befolkningsnedgang i årets resultat.
Kilde: NHO Kommune-NM for 2024. • [Last ned data](#)

Kommune	Befolkningsvekst	Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Netto innflytting
Værøy	-0,7%	83,3%	-0,4%

KOMPETANSE

- Værøy har en høyere andel av befolkningen med høyere utdanning og prestasjoner i utdanningsrelaterte indikatorer.
- Røst ligger noe lavere på kompetanseindikatorene, men har fremgang i enkelte deler av utdanningsnivået.

Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Prosentandel sysselsatte med minst 4 års utdanning på universitets- og høyskolenivå		Forskjell	Prosentandel sysselsatte med minst 4 års utdanning på universitets- og høyskolenivå	
Indikatorverdi 3,63	Rangering i fylke 37	-0,062	Indikatorverdi 5,13	Rangering i fylke 27
Prosentandel sysselsatte med bestått fagprøve som høyeste utdanning	Rangering i landet 340		Prosentandel sysselsatte med bestått fagprøve som høyeste utdanning	Rangering i landet 266
Indikatorverdi 12,16	Rangering i fylke 40	0,030	Indikatorverdi 11,16	Rangering i fylke 41
Prosentandel sysselsatte med 1-4 års utdanning i naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag	Rangering i landet 354		Prosentandel sysselsatte med 1-4 års utdanning i naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag	Rangering i landet 353
Teknisk og naturvit. utd. 1,21	Rangering i fylke 36	-0,122	Teknisk og naturvit. utd. 2,96	Rangering i fylke 16
	Indikator indeks 0,109			Indikator indeks 0,232

KOMPETANSEINDIKATORER - RØST VS VÆRØY

Modellen viser nøkkelindikatorer som måler andelen sysselsatte med høyere utdanning, fagbrev og teknisk/naturvitenskapelig utdanning i kommunene Røst og Værøy.

Indikatorene viser at Røst har en høyere andel arbeidstakere med høyere utdanning og teknisk/naturvitenskapelig bakgrunn, noe som kan styrke kommunens evne til å møte kravene i teknologiorienterte og kunnskapsintensive næringer. Samtidig har Værøy en fordel i andelen arbeidstakere med fagbrev, noe som kan indikere en solid base av yrkesrettet kompetanse.

Disse funnene understreker behovet for strategier som støtter videreutdanning og oppkvalifisering, spesielt i teknologiske og naturvitenskapelige fag, samt tiltak for å tiltrekke seg arbeidstakere med høyere utdanning for å møte fremtidens krav i arbeidsmarkedet.

Kompetanse

Tilgang til kvalifisert arbeidskraft er grunnleggende for næringslivet. Ulike næringer etterspør ulike kompetanse. Samtidig gir et variert jobbmarked flere muligheter og er attraktivt for etablering og tilflytting. De mest spesialiserte arbeidsmarkedene finnes i tilknytning til klynger og til de største byene. Når næringslivet tenderer å etablere seg der kompetansen finnes, forsterkes allerede sterke regioner.

Områdeindikatoren for kompetanse inkluderer indikatorer for sysselsettingsandeler med minst fire års høyere utdanning og med teknisk og naturvitenskapelig utdanning, samt tilbudet av arbeidskraft med fagprøver. Alle indikatorene er for fjoråret.

Minst fire års høyere utdanning - Sysselsatte med utdanning på universitets- og høyskolenivå over 4 år etter arbeidssted i prosent av alle sysselsatte i kommunen.

Fagprøver - Sysselsatte med beståtte fagprøver som høyeste utdanningsnivå i prosent av alle sysselsatte i kommunen.

Teknisk og naturvitenskapelig utdanning - Sysselsatte med 1-4 års høyere utdanning innen naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av sysselsatte etter arbeidssted.

kommune	Minst fire års høyere utdanning	Fagprøver	Teknisk og naturvitenskapelig utdanning
Røst	5,1%	11,2%	2,6%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2024. • [Last ned data](#)

kommune	Minst fire års høyere utdanning	Fagprøver	Teknisk og naturvitenskapelig utdanning
Værøy	3,6%	12,2%	1,2%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2024. • [Last ned data](#)

KOMMUNEØKONOMI

- Røst presterer bedre økonomisk med høyere netto driftsresultat og lavere driftsutgifter, noe som tyder på en sunn økonomisk styring.
- Værøy har noe høyere driftskostnader per innbygger, noe som kan indikere en annerledes prioritering av ressurser.

Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger Indikatorverdi 15 504,00 Rangering i fylke 32 Rangering i landet 312 Indikator indeks 0,650		Differanse 0,041	Netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger Indikatorverdi 17 596,00 Rangering i fylke 35 Rangering i landet 326 Indikator indeks 0,608	
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter Indikatorverdi 5,32 Rangering i fylke 5 Rangering i landet 36 Indikator indeks 0,247		0,052	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter Indikatorverdi 10,03 Rangering i fylke 16 Rangering i landet 195 Indikator indeks 0,494	
Kommunal betalingssevne; arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter Indikatorverdi 30,09 Rangering i fylke 13 Rangering i landet 67 Indikator indeks 0,511		0,057	Kommunal betalingssevne; arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter Indikatorverdi 11,82 Rangering i fylke 22 Rangering i landet 215 Indikator indeks 0,454	
Befolkning over 80 år i prosent av befolkning i yrkesaktiv alder 20 år frem i tid Indikatorverdi 13,69 Rangering i fylke 7 Rangering i landet 133 Indikator indeks 0,568		0,212	Befolkning over 80 år i prosent av befolkning i yrkesaktiv alder 20 år frem i tid Indikatorverdi 17,65 Rangering i fylke 31 Rangering i landet 295 Indikator indeks 0,396	

3. RESULTATER OG AKTIVITETER INNENFOR PRIORITERTE BÆREKRAFTS MÅL FOR 2024 OG OPPNÅDD HITTIL

Omstillingsprogrammet har valgt ut følgende prioriterte bærekrafts mål:

- Miljø: 14. Livet i havet
- Samfunn: 3. God helse og livskvalitet

- Økonomi: 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Samarbeid: 17. Samarbeid for å nå målene

Under følger en kort redegjørelse for hvordan omstillingsprogrammet har bidratt innenfor hvert av de prioriterte bærekrafts målene.

3.1 MILJØ: LIVET I HAVET

Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Delmål:

- Sikre bærekraftig forvaltning av fiskeri, akvakultur og turistnæring, i større grad kommer til gode for øysamfunnet.
- Forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning
- Kartlegge og formidle lokalt miljøavtrykk for næringslivet og lokalbefolkning

Omstillingsprogrammets programledere har arbeidet med flere prosjekter i 2024 som understøtter bærekraftsmål nr 14. Livet i havet.

Programlederne har arbeidet i samarbeid med Lofoten de grønne øyene med å etablere et klimabudsjett og klimaregnskap i begge kommunene.

Videre har programlederne vært engasjert gjennom prosjektet til «Lofoten de grønne øyene» elektrifisering av fiskeflåten og elektrifisering av havn. Forprosjekt – Fremtidsrettet infrastruktur Værøy og Røst havner ble ferdigstilt i starten av 2024. Programlederne har arbeidet med strategien til Lofotkommunene og arbeidet for at den skal bli forankret i næringslivet. Lofoten de grønne øyene vil kunne gi uante muligheter for næringslivet og bidrar til kompetanseheving i kommunene og næringslivet.

3.2 SAMFUNN: GOD HELSE OG LIVSKVALITET

Engasjerte og kompetente mennesker er en viktig faktor for å skape gode lokalsamfunn og grunnlag for vekst og utvikling blant næringsliv og innbyggere. En aktiv befolkning med fokus på egen helse og livskvalitet er derfor en sentral driver for bærekraftig samfunnsutvikling i Røst og Værøy kommuner.

Delmål:

- Stimulerer til gode aktivitetstilbud innenfor skoler, lag og foreninger
- Tilrettelegge for gode psykososiale arbeidsplasser

Omstillingsprogrammet har i 2024 arbeidet med bærekrafts mål nr 3. Omstillingsprogrammet arbeidet masse med de lokale næringsforeningene for at dem skal eie innholdet i omstillingsprogrammet. Dette er et viktig arbeid for å bygge programmet, men også sikre at resultater og muligheter videreføres etter programmets slutt.

3.3 ØKONOMI: ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Omstillingsprogrammet skal bidra til å skape og sikre 50 arbeidsplasser i løpet av 6 år på Røst og Værøy. En viktig del av dette arbeidet vil være å utvikle eksisterende bedrifter og bidra til etableringen av nye.

Delmål:

- Stimulerer til vekst i SMB-bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester
- Fremme en bærekraftig turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter
- Øke produktiviteten gjennom teknologisk fremgang og innovasjon med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer
- Støtte produktive aktiviteter, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon

Omstillingsprogrammet har igangsatt SMB-forprosjekt hvor 12 bedrifter deltar i programmet. Det er kartlagt flere vekstprosjekter som vil kunne gi flere arbeidsplasser i fremtiden i de to samfunnene. SMB-forprosjekt avsluttes i 2025.

3.4 SAMARBEID: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

For at omstillingsprogrammet skal nå de definerte målene for omstillingsarbeidet er dette avhengig av stort engasjement fra og samarbeid mellom lokalt næringsliv, befolkningen og regionale partnere.

Delmål:

- Stimulere til samarbeid mellom bedrifter i nettverksprosjekter og lignende
- Involvere tidlig i prosessen regionale partnere som Innovasjon Norge, fylkeskommune og andre kunnskapsmiljø i aktuelle utviklingsprosjekter
- Formidle relevante ordninger og tilbud fra offentlige og private aktører

Omstillingsprogrammet "Vekst i havet" står overfor begrensede økonomiske ressurser, og derfor er tett samarbeid med virkemiddelapparatet helt avgjørende for å oppnå utvikling i de to kommunene. Denne samarbeidsmodellen gir ikke bare verdifull innsikt, men også kompetanse som er essensiell for å realisere programmets målsettinger.

Selv om denne arbeidsmåten gir betydelige belønninger, er det viktig å påpeke at den også krever tid og ressurser. Til tross for disse utfordringene, gir samarbeidet med virkemiddelapparatet, kunnskapsmiljø og regionale samarbeidspartnere en mulighet til å utvikle og implementere bærekraftige strategier for vekst og utvikling i kommunene.

4. ORGANISERING OG DRIFT

Omstillingsprogrammet er eid av kommunestyrene i Røst og Værøy. Det er etablert en felles styringsgruppe for programmet. Styringsgruppen består av kommunedirektørene, ordførere, lokale politikere og lokalt næringsliv. Som observatører sitter Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge. Det er ansatt en programleder i hver kommune. I tillegg er det etablert en arbeidsgruppe i hver kommune hvor lokale næringslivsaktører sitter for å bistå programlederne i arbeidet med omstillingsprogrammet.

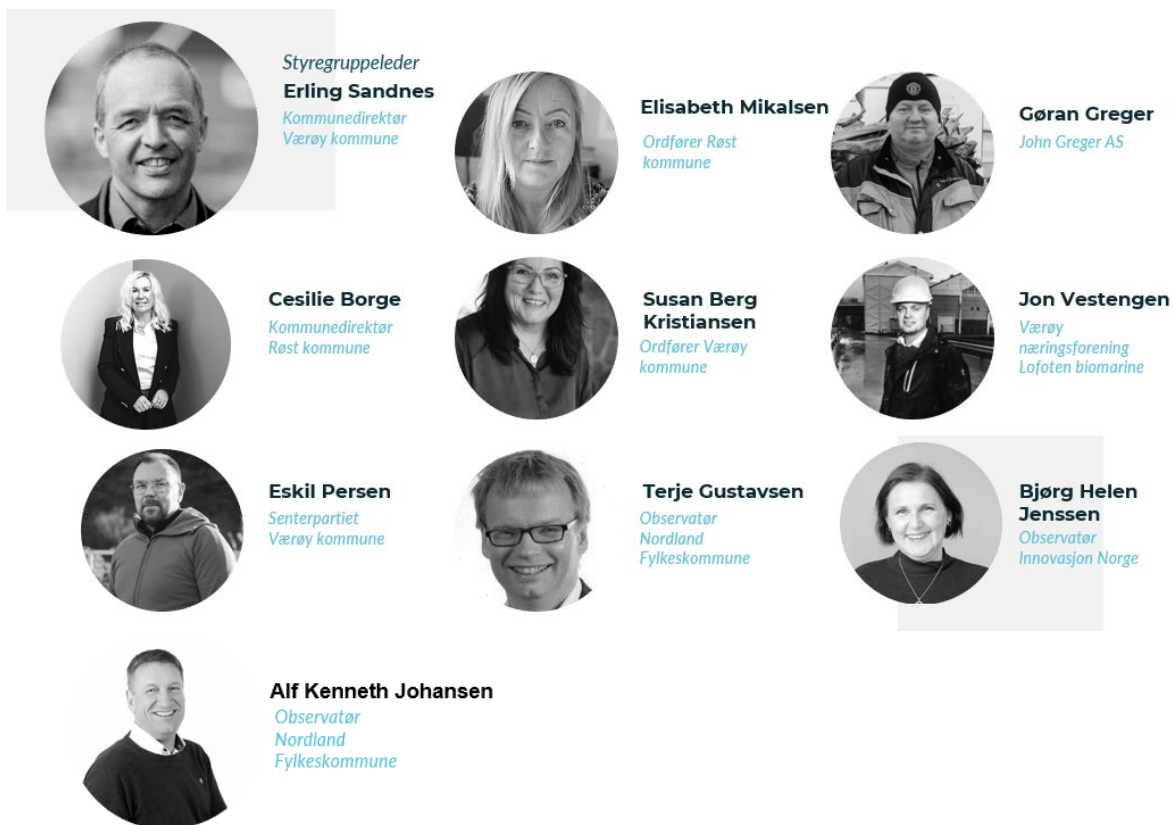
4.1 OMSTILLINGSSTYRET

4.1.1 MANDAT TIL STYRINGSGRUPPEN:

- Sikre at programmet leverer i tråd med intensjonen beskrevet i programbeskrivelsen.

- Ha det overordnede ansvaret for programmets rammer når det gjelder innhold, tid, omfang og ressurser.
- Sørge for at programmet søker eksterne ressurser for å styrke programmet.
- Være støttespiller og rådgiver for programlederne.
- Bidra til å belyse og balansere ulike interesser i programmet.
- Følge opp programmets fremdrift, håndtere avvik, tiltak og godkjenne eventuelle endringer i programbeskrivelsen underveis.
- Orienter kommunestyret underveis i gjennomføringen.
- Godkjenne sluttleveransen, og legge frem sluttrapport for godkjenning av kommunestyret.

4.1.2 MEDLEMMER AV STYRINGSGRUPPEN FOR OMSTILLINGSPROGRAMMET

Aktivitet i styringsgruppen 2024:

- Antall styremøter: 9
- Antall styreseminar: 2, på Værøy og Bodø
- Programstatusvurdering tid fra Kl.11.30 til: Kl.17:00
- Antall fysiske samlinger – en dag på Værøy og Bodø
- Varamedlemmer for styremedlemmer i Værøy kommune: Jill Arntsen, KRF Værøy kommune, Hanne Eliassen, Værøy næringsforening og Bertrand Hardie, Værøylista Værøy kommune
- Varamedlemmer for styremedlemmer i Røst kommune: Varaordfører, Økonomisjef, Jørund Johansen næringslivsrepresentant.

4.2 SAMARBEIDSRELASJONER

Gjennom ulike prosjekter og aktiviteter i året 2024 i omstillingsprogrammet for Røst og Værøy har det vært flere etablerte samarbeid med organisasjoner både i området, regionalt og nasjonalt.

Essensi AS ved Berit Laastad

Røst og Værøy har igangsatt flere av programmene/prosjektene til Innovasjon Norge. «Vekst i havet – Røst og Værøy» har igangsatt tre av programmene i løpet av 2024, forstudie og forprosjekt SMB utvikling hvor siste samling i forprosjektet gjennomføres 30.01.2025. I tillegg har begge kommunene igangsatt forstudie Næringsvennlig kommune. For å gjennomføre programmene har omstillingsprogrammet engasjert Berit Laastad fra Essensi AS som prosjektleder.

Berit Laastad har spisskompetanse innenfor prosjektledelse og er en av få i landet som er sertifisert som PLP instruktør (PLP-ProsjektLederProsessen). Hun er sertifisert rådgiver innen bedriftsutviklingsprogrammet FRAM, SMB Utvikling og Navigator. For å gjennomføre SMB-forprosjekt har prosjektleder engasjert Næringsutvikling AS som stiller med to kvalifiserte rådgivere som også er godkjent som SMB-rådgivere. Totalt er de fire ressurser som arbeider med næringslivet på Røst og Værøy.

Røst- og Værøy næringsforening

Programlederne er i god kontakt og samarbeid med næringsforeningene lokalt. Det arbeides for å etablere felles prosjekt med næringsforeningene og programlederne arbeider for å alltid involvere næringsforeningene i vekst og utviklingsprosjekter. Lokal forankring av utviklingsprosjekter er svært viktig, og næringsforeningene er en viktig aktør i dette arbeidet.

Næringsnettverket i Salten og Næringsnettverket i Lofoten

Programlederne er medlemmer i næringsnettverket både i Salten og Lofoten. Nettverket gir programlederne en unik innsikt i næringslivet i begge regionene i tillegg til at det er en arena for diskusjon og samhandling. Videre arbeides det gjennom nettverket med flere felles prosjekter.

Lofoten de grønne øyene

Gjennom «Lofoten de grønne øyene» har programlederne fått verdifull kunnskap knyttet til det grønne skiftet. Flere samarbeidsprosjekter har blitt gjennomført i 2023 blant annet elektrifisering av havn, etablering av klima og energiplan med tilhørende klimabudsjett og -regnskap og kompetansehevende tiltak for programlederne, kommunene og næringsliv. Lofoten de grønne øyene er et privat-offentlig partnerskap for grønn vekst og omstilling til lavutslippssamfunnet Lofoten. Næringsliv, innbyggere og kommuner har sammen satt seg høye ambisjoner for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling. Målene for utviklingen er satt inn i Veikartet for Lofoten De grønne øyene og er basert i næringslivets egne ambisjoner og innbyggernes ønsker for en attraktiv bo- og arbeidsregion.

Programledersamling Sel kommune

Vi har deltatt på programledersamling i Sel kommune i Gudbrandsdalen. På samlingen fikk vi et innblikk i hvordan Sel kommune har arbeidet under omstillingsperioden og bli kjent med spennende bedrifter i omstillingsområdet. På samlingen fikk vi faglig påfyll om metoder og verktøy for omstillingsarbeidet, Drivere for utviklingsarbeid,

reiseliv, landbruk, kultur, omdømmebygging og attraktivitet. Programledersamlingen er en viktig arena for nettverksbygging, erfaringsutveksling og inspirasjon.

Fortell Fortell AS – kommunikasjonsarbeid

Fortell Fortell ble engasjert av Vekst i havet for å hjelpe oss med kommunikasjonsarbeid i programmet. De er et markeds- og kommunikasjonsbyrå som har spesialisert seg på å fortelle ekte historier fra virksomheter og prosjekter. De bistår programmet ved å produsere artikler og innhold til sosiale medier.

Næringsutvikling AS ved Mariann Høyen

Gjennom programstatusvurderingen engasjert av Innovasjon Norge ble vi kjent med bedriften Næringsutvikling AS som jobber for å styrke næringslivet gjennom innovasjon, rådgivning og nettverksbygging. Mariann Høyen hos bedriften var prosessleder for programstatusvurderingen. Mariann Høyen er siviløkonom og har lang erfaring som prosjektleder og bedriftsrådgiver, inkludert mange oppdrag med FRAM-program for Innovasjon Norge. Mariann Høyen ble engasjert som prosessleder for styringsgruppen på styreseminaret i desember der vi arbeidet med handlingsplanen for 2025.

Norsk landbruksrådgivning – En økologisk tilnærming til klimatilpassing på Røst

Prosjektet En økologisk tilnærming til klimatilpassing på Røst fokuserte på å ivareta det unike kulturlandskapet gjennom utarbeidelse av skjøtselsplaner for truede naturtyper som slåttemark, strandenger, kystlynghei og slåttemyr. Skjøtselsplanene skal sikre biologisk mangfold, redusere risikoen for gjengroing og styrke områdenes evne til karbonbinding. Prosjektet fremhever betydningen av økt beitetrykk i kombinasjon med riktig skjøtsel for å motvirke effektene av klimaendringer og samtidig fremme bærekraftig ressursbruk. Arbeidet inkluderer også spredning av kompost for å styrke jordhelsen og øke produksjonen av vinterfôr.

Samarbeid mellom lokale bønder, kommunen og fagmiljøer har vært avgjørende for å kartlegge og tilpasse tiltakene som sikrer langsiktig bevaring av områdets økosystemer. Prosjektet fikk tilskudd fra Miljødirektoratet i 2022, men ferdigstilt i 2024.

Fremtidig samarbeidsprosjekt: Forretningsmodell for landbruket på Røst

Et planlagt fremtidig initiativ har som mål å utvikle en ny forretningsmodell for landbruket på Røst, basert på deling av ressurser og kollektiv drift. Modellen vil fokusere på at flere aktører kan ha mindre besetninger, for eksempel 10-20 sauer hver, i stedet for at hver enkelt må ha store dyrehold for å oppnå lønnsomhet. Dette kan inkludere løsninger som "fellesfjøs" eller "sauehotell," der driftskostnader og arbeidsbyrde deles.

Denne modellen skal sikre lønnsomhet for småskalabønder, samtidig som den opprettholder det nødvendige beitetrykket for å forhindre gjengroing av landskapet. Et slikt prosjekt vil være spesielt viktig for å tiltrekke yngre generasjoner til landbruksnæringen og sikre bærekraftig drift i fremtiden.

Gjennom disse to prosjektene kombineres bevaring av det unike landskapet med innovasjon i driftsmodeller, noe som kan gi Røst en sentral rolle som eksempel på bærekraftig og moderne landbruksforvaltning i småsamfunn.

Røst kommune og vennskapskommunen Sandrigo

Røst kommune har et langvarig og verdifullt samarbeid med vennskapskommunen Sandrigo i Italia. Dette samarbeidet er sentralt for å styrke forbindelsene mellom våre to kulturer og for videre utvikling av

kulturarvruten Via Querinissima, en historisk reise inspirert av Pietro Querinis berømte ferd til Røst på 1400-tallet.

Høsten 2024 deltok Røsts ordfører og næringssjef/programleder for omstillingsprogrammet, Regine Berglund, på den 37. Festa del Bacalà alla Vicentina – den årlige tørrfiskfestivalen i Sandrigo. Under oppholdet deltok delegasjonen på en rekke arrangementer som fremmet både historien, kulturen og næringen som knytter våre to kommuner sammen:

- Utstillingen «La storia della Querina»: En gripende kunstutstilling av Franco Fortunato som skildret Querinis reise gjennom sterke kunstneriske uttrykk.
- Møte med syklistene som promoterte Via Querinissima: Paulo Almada og Adriano Pellizzon syklet Venezia–Røst–Nordkapp i sommer, og overrakte en vakker skarv i Muranoglass, som nå har hedersplass på Røsts rådhus.
- Samarbeidsmøter: Med aktører som Regione del Veneto, Comune di Sandrigo, Pro Loco Sandrigo, og Confraternita del Bacalà alla Vicentina. Temaene inkluderte utvikling av Via Querinissima, kultursamarbeid, og markedsføring av Tørrfisk fra Lofoten IGP.
- Bedriftsbesøk og verdikjedeutvikling: Næringssjef/programleder Regine Berglund besøkte tørrfiskimportøren Tagliapietra, en av de største aktørene i tørrfiskmarkedet, og fikk en dypere innsikt i verdikjeden til Tørrfisk. Tørrfisk fra Lofoten tok så videre Næringssjefen på omvisning på supermarkeder for å vise hvordan tørrfisk fremstilles for konsumenten.
- Kulturprisutdeling: Kulturprisen «La Querina» ble delt ut til verdige mottakere, inkludert Knut Petter Johannesen, som har bidratt betydelig til relasjonen mellom Røst og Sandrigo.
- Parade med Røstdrakter: Under festivalens parade deltok delegasjonen med fiskehjeller og tradisjonelle drakter fra Røst, som skapte stor begeistring.
- Utveksling av håndverkstradisjoner: Besøk til Firmino Miotti ga innsikt i italiensk håndverkskunst og tradisjoner.

Gjennom disse aktivitetene styrker Røst og Sandrigo ikke bare kulturelle bånd, men legger også grunnlaget for innovasjon og videreutvikling innen tørrfisknæringen. Samarbeidet mellom kommunene illustrerer hvordan kultur, historie og næring kan forenes for å skape vekst og inspirasjon på tvers av landegrenser. Dette partnerskapet er avgjørende for å fremme verdiskaping og bygge broer mellom regioner, til glede for både lokalsamfunn og internasjonale nettverk.

4.3 OMSTILLINGSORGANISASJONEN

4.3.1 RØST KOMMUNE

Programleder: Regine Berglund

Kommuneledelsen arbeider innen de områdene som hver enkelt fagleder er ansvarlig for. Ved behov arbeides det tverrfaglig sammen med programleder for omstillingsprogrammet.

Arbeidsgruppen for omstillingsprogrammet

 Regine Berglund Programleder Næringsjef og programleder for omstillingsprogrammet	 Raine Nilsen Leder for Røst næringsforening	 Fredrik Greger Daglig leder John Greger AS
 Jørund Johansen Kvalitetsansvarlig Røst Sjømat AS	 Bjørnar Bakklund Reder og Stuert på Langøy	 Sofie Arctander Røst trandamperi

Ved behov innleies ekstern fagkompetanse.

Det offentlige apparatet gjennom Nordland Fylkeskommune, Innovasjon Norge og andre regionale nettverk og organisasjoner er viktige ressurser å involvere i relevante prosjekter.

4.2.2 VÆRØY KOMMUNE

Programleder: Kristina A. Olsen

Kommuneledelsen arbeider innen de områdene som hver enkelt fagleder er ansvarlig for. Ved behov arbeides det tverrfaglig sammen med programleder for omstillingsprogrammet.

Kristina Olsen
Programleder
Næringssjef og programleder for omstillingsprogrammet

Eldar Eilertsen
Fisker
Tindskjær

June Johanesen
Daglig leder
Fru Johansen Kiosk

Tommy Bensvik
Fisker og Daglig leder Tabu bar

Ved behov innleies ekstern fagkompetanse.

Det offentlige apparatet gjennom Nordland Fylkeskommune, Innovasjon Norge og andre regionale nettverk og organisasjoner er viktige ressurser å involvere i relevante prosjekter.

4.2.3 PROGRAMLEDERNES TIMER, %-VIS FORDELING PÅ INNSATSOMRÅDENE.

Utviklingsaktiviteter gjennomført av omstillingsprogrammet dokumenteres ikke gjennom føring av timer. Gjennom dialog og drøftingspunkter i styringsgruppen har programstyret i samråd med programlederne blitt enige om at for å kunne oppnå målene i omstillingsprogrammet skal programlederne ha det størst fokus på innsatsområde «Eksisterende næringsliv» i 2023. Programlederne har estimert sin timebruk på de fire innsatsområdene:

Innsatsområde	Estimert timebruk programledere i %
Eksisterende næringsliv	50 %
Nytt næringsliv	10 %
Kompetanse	5 %
Attraktivitet for næringslivet	15 %
Bolig- og samfunnsutvikling	20%
SUM	100 %

5. REGNSKAP OG FINANSIERING

5.1 SAMLET OPPSTILLING REGNSKAP 2024

Regnskapet 2024 ligger som vedlegg til Årsrapport 2024.

5.1.1 BUNDET MIDLER OG TILSAGN 2024

Etter omstillingsåret 2024 er det flere midler som er bundet opp i prosjekter som er gitt tilskudd til, men som ikke er utbetalt.

Bundet tilsagn/tilskudd til utviklingsprosjekter fra Vekst i havet:

Privat næringsliv:

1. Røst Bryggethotell AS: 287.000 kr
2. Astrup Lofoten AS: 68.000 kr
3. Værøy fiskarkvinnelag: 50.000 kr
4. Brødrene Andreassen Værøy AS: 25.000 kr
5. Lofoten Værøy bryggethotell AS: 100.000 kr
6. Værøy næringsforening: 100.000 kr
7. Værøy Turlag: 50.000 kr

*** Kommunale prosjekter finansiert av omstillingsprogrammet:**

1. Røst kommune: Forretningsmodell godsterminal: 300.000 kr
2. Røst kommune: Næringsvennlig kommune: 132.000 kr
3. Værøy kommune: Næringsvennlig kommune: 132.000 kr
4. Værøy kommune: Utredning av mulighetene i nye idretts- og kulturfasiliteter: 100.000 kr
5. Værøy kommune: Mulighetsstudie for Værøy havn: 125.000 kr

*** Omstillingsprogrammets egne prosjekter:**

6. Husbanken, Et bevegelig boligmarked Røst og Værøy: 500.000 kr
7. Springbrett reiseliv: 1.500.000 kr
8. SMB forprosjekt: 760.000 kr
9. Utvikling av Querinihallen/samfunnshus: 200.000 kr

**Alle kostnader knyttet til kommunenes egne prosjekter og omstillingsprogrammets egne prosjekter fremkommer ikke i regnskapet da prosjektene strekker seg fra 2024-2025 og alle kostnader er ikke medgått.*

5.2 FINANSIERING

Ekstern finansiering fra andre til utviklingsprosjekter 2024:

Prosjektnavn	Medfinansiering fra	Tilskuddsbeløp
Et bevegelig boligmarked Røst og Værøy?	Husbanken	1 900 000,-
SMB-forstudie og forprosjekt	Innovasjon Norge	715 000,-

Næringsvennlig kommune Røst	Innovasjon Norge	100 000,-
Næringsvennlig kommune Værøy	Innovasjon Norge	100 000,-
Ungdomsfiske Røst	Fiskeridirektoratet	75 000,-
Ungdomsfiske Værøy	Fiskeridirektoratet	75 000,-
Industrikai på Røst	Nordland Fylkeskommune Kystverket	9 000 000,- 27 412 855,-
Vekst i havet	Nordland Fylkeskommune	6 000 000,-